

УДК 141.391.8

DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v039.2022.7>**Н. Г. Манойло**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6369-7437>

кандидат філософських наук,

докторант

Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

СОЦІОКУЛЬТУРНА ГЕНДЕРНА ЄДНІСТЬ ЧОЛОВІЧНОСТІ Й ЖІНОЧНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ НОТАРІУСА

Постановка проблеми. Якщо визначити проблему як знання про незнання, то достовірним знанням є очевидний факт статевої відмінності між людьми. Як і те, що є нерівність їх суспільного статусу. Хоча це знання виключно емпіричне, тобто в ньому досить потужно проявляються оціночні суб'єктивні судження. Отже, йдеться про проблему незнання того, яким чином досягти об'єктивної рівності між статями в їх рівноцінному впливі на розвиток суспільства в напрямку досягнення ним такої культури взаємовідносин, яка б не мала суто біологічного прояву.

Мета статті полягає в тому, щоб довести рівнозначність проявів у людській діяльності тих духовних і душевних потенціалів, які мають різне граматичне визначення.

Виклад основного матеріалу. Засновники мета-антропології як водночас екзистенціальної культур-антропології статі виділяють у ній чоловіче й жіноче начало. Згідно Н. Хамітова, «чоловічість є духовність, а жіночість є душевність. Під духовністю як екзистенціальною чоловічістю можна розміти здатність до творчого пориву, радикального само-трансцендування, до виходу за будь-які межі. Душевність... є екзистенціальним виявом жіночості, є здатність до співчуття та любові. ... духовність та душевність є ознаками будь-якої людини – незалежно від її статі – і в своєму поєднанні складають особистість» [12, с. 97]. Дещо уточнює їх С. Крилова, яка стверджує: «Чоловічість та жіночість – це зовнішні виміри статі, які проявляються передусім в фізично-тілесних характеристиках та поведінці. Чоловічість та жіночість виражають внутрішні виміри чоловічого та жіночого начал – екзистенціальні. Зрозуміло, що внутрішня краса людини виявляється на рівні душевності та духовності, більше того, в їх поєднанні» [7, с. 250-251].

Ми з цим погоджуємось виходячи з тих міркувань, що філософія як практика свободи мислення закликає людину до самопізнання, яке, у свою чергу, здійснюється спільною та єдиною людино-творчою субстанцією, якою є мова як арсенал мислення. У попередній статті нами якраз і розглядався феномен гендеру в його мовно-граматичній суб'єктно-творчій сутності.

Виходячи з того, що людину творить мова, потрібно брати до уваги, що її творить не стільки мова, якою оволодіваєш засобами механічного наслідування/мімезису, скільки мова, яка дозволяє стати на шлях само- та світопізнання. Тобто, писемна мова. Але також варто усвідомлювати, що не саме по собі отримання навичок написання й прочитання написаного, а уміння знаходити в писемних текстах закони буття – природного, суспільного, самої людини. Для цього потрібно формувати не просто любов до мови текстів, але й любов до тих відкриттів, які адекватно відгукуються в душі людини, внаслідок чого вона відчуває свою єдність не лише з авторами текстів, але і з природою, позначеною вже не міфологічними казковими антропоморфними персонажами як її господарями, а передусім формулами, знаючи й розуміючи які, можна відчути себе співучасником і співтворцем суцього.

Пізнавальне мовомислення відрізняється від звичного образно-асоціативного світосприймання тим, що воно формує певний спосіб життєдіяльності, який людині не може відкрити об'єктно-речовий світ. Ось чому гендер слід розуміти не як взаємодію між людьми різної статі, а як пошук внутрішньої опори в самих собі засобами, як вище зазначено, поглибленого, постійно повторюваного перекладу текстів, в тому числі власних записаних текстів, які відтворюють стан власної душі, її переживання. Тільки в такому випадку їх зміст стає осмисленим і дієвим «для себе», а не «в собі», як про це писав Г. Гегель. Тільки так здійснюється формування людини як особистості, тобто людини соціальної, свідомість якої набуває загальнолюдського змісту.

Платон витворив оповідь про людину андрогіна тому, що глибинний субстанціонально визначений і спрямований зміст філософії не лише в той час, але й у всі часи не може бути сам по собі, без суттєвих зусиль індивідуальної волі стати зрозумілим у своїй духовно-практичній сутності. Адже людина сприймає світ раніше, ніж починає його розуміти. Образно-асоціативне мислення випереджає абстрактне, яке відображає цілісність світобудови також цілісною теоретичною концепцією. Звідси й бажання «конкретизувати» єдину

гендерну сутність людини наглядно, людино-подібно, але поєднано тілесно, а не текстом. Цілісне, отже, в такому разі, конкретне й таким чином гендерне відображення дійсності представлено міфологічним світоглядом у всій повноті властивих народній міфотворчості сюжетів. Примусово нав'язати не лише дитині, але й дорослим людям об'єктивно-наукову картину буття неможливо. Про це чудово висловився Конфуцій у такій освітньо-виховній максимі: «Народ можна примусити підкоритись, але не можна примусити розуміти чому» [6, с. 155]. Проте саме сприйняття міфу про андрогінів, як і про Атлантиду, широкими народними масами у всьому світі й у всі часи свідчить про те, що така вихідна гендерна єдність протилежностей бажана та вкрай потрібна. Це означає, що андрогін-аналіз стосується насамперед самої людини як індивіда й особистості, що робить її, врешті, вільною індивідуальністю.

Людина як пізнавальна істота має в собі самій схильності, здібності, таланти, які мають різну суб'єктну вольову дію. Вони якраз і позначаються різними граматичними родами. Феномен нотаріуса, якщо брати професійну сферу діяльності, в тому, що він повністю підпорядкований вимогам законодавства. Закон, як вже відзначалось, є світотворчим началом, який, будучи втіленим в організм людини, проявляє себе в єдності філо- й онто-генезу. Тобто, всі попередні еволюційні сходинки становлення Буття в тій загальній формі, яку воно має у своїй універсальній безкінечній предметно-речовій виявленості, певною мірою проявляються також і в людині як специфічному у своїх особливостях природному об'єкті, але також і суб'єкті. До того ж кожна людина, в свою чергу, також має певну окрему особливу міру прояву в ній загального закону становлення Буття. Тому її суб'єктність суттєво залежить від індивідуальних особливостей, яка корелює загальне як об'єктивне в особливе суб'єктивне. Звідси й екзистенціальний супровід її повсякденного суспільного буття, оскільки знайти спільну основу, яка б єднала людських індивідів так, як цього вимагає пізнаний об'єктивний Розум, досить складно. Про що свідчить як історія людства, так і українського суспільства в останні роки з усією своєю драматично-трагічною відвертістю.

Нотаріус, будучи покликаний до безумовного виконання вимог закону, також відчуває, про що йдеться в тексті дослідження, певну міру самотності від того, що йому відомі всі переваги організації суспільного буття на основі правових законів. Але відомо й те, що вони приймаються зі значною долею суб'єктивності, суб'єктивізму й волюнтаризму, властивого державі, яка управляється політико-партійними міркуваннями, які не є постійними й константними, якщо брати українську державність, хоча б на декілька десятиліть після їх

прийняття. Але що знімає відчуття самотності? – Звичайно, що філософія, про що майже два тисячоліття тому чудово висловився імператор-державотворець і водночас філософ Марк Аврелій: «тілу належать сприйняття, душі – устремління, духові основоположення», а тому «все, що відноситься до тіла, подібне потокові, до душі – сновидінням і диму. Життя – боротьба і мандрівки по чужині; посмертна слава – забуття. Але що ж може вивести на шлях? Ніщо, крім філософії» [1, с. 520]. Саме вона дає можливість, знаючи основоположення, знайти відраду, втіху у власному душевному просторі, яким є простір мови, визначеної М. Гайдеггером як «дім буття» людини.

Виходячи з того, що мова як основа пізнання, арсенал мислення розрізнена на граматичні роди, вона формує фактично кожен людину як нотаріуса. Тим більше це стосується тієї категорії людей, які свідомо обрали для себе цю професію. Якщо для пересічної людини її приналежність до мовно-нотаріально визначеного людства може стати відкриттям, то для професійних нотаріусів це спосіб їх буття на певних його рівнях. Адже для них нотна мовна грамотність є постійним духовним і душевним супроводом.

Використаємо наступний фрагмент визначення гендеру: «Гендер – це сузь структурована під впливом культури система відмінностей. Вона певним чином пов'язана з біологічними відмінностями, але не зводиться тільки до них» [4, с. 166]. Навпаки, суттєву й вирішальну роль відіграють соціокультурні чинники, які по різному модифікуються в різних культурах і, відповідно, мовах. Так, Л. Фейєрбаха вразило те, що «німецькою мовою слово «мисль» (*der Gedanke*) чоловічого роду» [11, с. 417], що, цілком можливо, суттєво визначило як потужний німецький суб'єктний дух, так і сприяло розвитку німецької науки, філософії в тому числі.

Пізнаючи себе, людина відкриває в собі ті душевні порухи, які або мають схильність до активного прояву назовні, маючи статус чоловічого роду; або ж ті, які потребують реалізації, але не обов'язково публічної, що більш адекватно виявляються жіночим родом; як і ті, що постійно нуртують душу, але ніяк не можуть знайти чіткої й виразної суб'єктної визначеності, тому позначаються середнім родом.

Трипостасну сутність людини, складовими якої є *дух*, *душа* і *тіло*, позначені різними родами, можна пояснити наступним чином. Дух, розум, закон як світо-творчі суб'єктні начала для пізнавального способу мислення знаходяться/перебувають поза матеріально-тілесними об'єктами пізнання. У цьому сузь абстрактного мислення, яке, у повній відповідності зі значенням слова абстрактне, відчужується, відсторонюється від них. І саме ця здатність людини дозволяє їй за

зовнішніми формами об'єктів відкрити закон як об'єктивну реальність, відкрити формули, яким підпорядкована взаємодія між ними. Б. Спіноза якраз і пов'язував процес математизації знань надійним способом для досягнення їх об'єктивності. Звідси його «формула», згідно якої в математиці «порядок і зв'язок ідей такий же, що й порядок і зв'язок речей» [10, с. 366], адже процес пізнання підпорядкований вихідній аксіомі: «Ми не відчуваємо і не сприймаємо ніяких інших окремих речей, крім тіл і модусів мислення» [10, с. 365].

Це досить складно вписується в домінуючий пізнавальний підхід, властивий так званому наївному реалізму, схильному до формулювання індуктивних умовиводів на рівні середніх аксіом. Між тим Г. Гегель, як, до речі, в античну добу Арістотель, стверджував ту ж саму аксіому, коли характеризував неосвічений спосіб мислення як такий, за якого «при розгляді будь-якої категорії щось інше мислять, а не саму цю категорію» [5, с. 92]. Пізнавально-методологічний зміст мислення – це закони, категорії, принципи, поняття, засобами яких відкриваються закони Буття, оскільки саме вони є для нього своєю іншою протилежністю. Навчально-освітній процес якраз і покликаний переорієнтувати погляд органів сприйняття з перцепції на апперцепцію, тобто на зміст текстів, знаки яких не мають нічого спільного з образами матеріальних речей і процесів, відкриваючи формули законів, яким вони підпорядковані.

Якщо виходити із наведених міркувань класиків світової філософії, то цілком логічним є висновок про те, що поняття *гендер* не повинно безпосередньо корелюватись із тілесною організацією статей, а з тими поняттями, які характеризують просвітлену пізнанням їх душевну структуру. Людина, отримавши знання про сутнісно-атрибутивні й ціннісно значимі для неї властивості, викладені в текстах, та будучи просвітлена щодо їх значення для неї самої та, звичайно ж, інших людей, здатна відчути їх в собі, щоб вивільнити їх від стихійних проявів й надати розумно-вольового прояву. Розуміння свободи, виражене у вигляді розхожої думки «що хочу, те й роблю», є наслідком невігластва, коли тіло як *воно*, тобто як щось невизначене, чинить шкоду людині. Вона розкаюється, але подія вже відбулась і настала розплата. Натомість свобода як прояв значимості для людини відповідати пізнаній власній сутності, визначеній тими порухами душі, які, будучи проявлені, не породжують власне розкаяння й суспільний осуд, набуває статусу свободи розумно впорядкованої волі. В такому разі розум і воля – «одне і те ж» [10, с. 377], стверджував Б. Спіноза. Тобто, гендер-андрогін, з'єднаний в собі самому із суб'єктних протилежностей як чоловічого, так

і жіночого роду. Це стан виходу за межі невизначеного середнього роду, зі стану *воно*.

Отже, поняття *гендер* формується на шляху від знань про людину, сформованих видатними мислителями на основі минулого досвіду, до їх втілення в людину сучасну, живу, діючу нею самою. Недолік тут той, що стати на такий шлях нелегко, якщо взагалі можливо, адже звичка жити стихійно, спираючись на очевидні статеві відмінності, формується раніше від звички пізнавати сенс життя.

Євангельська філософія являє собою популяризований варіант основних моральних цінностей, які виробила антична філософія. Звідси й суть релігійної філософії як освяченої попередньої філософської мудрості, яка знайшла своє історичне підтвердження і повинна відродитись для подолання кризового стану, в якому опинилась Римська імперія. Справді, Платон запропонував ідею про існування світу об'єктивних ідей, в якому панує мир, злагода, істина, добро, краса, любов як ті мотиваційні домінанти, які позбавляють людей від свавілля неупорядкованої суб'єктивності. Арістотель доповнив це ідеєю катарсису як очищення від фактично тваринних конкурентних відносин між людьми. Епікур вважав що гідний людини спосіб життя можливий серед однодумців, адже в такому разі живеш ніби серед небожителів.

Наведене дозволяє стверджувати, що дві основні, але взаємо-поєднані максими, які має усвідомити й здійснювати людина, висловлені І. Христом у відповіді книжнику, який, що вкрай важливо, сприйняв їх як істинні, є формою, в якій відбувся синтез попередніх роздумів мудреців і філософів. Для того, щоб пересічна людина сприйняла сенс і смисл філософських категорій, потрібно надати їм зрозумілу для них лаконічну форму, яка була б сприйнята на рівні почуттів, для українців – на рівні сердечному, щирому, не абстрагованому від її безпосереднього світовідчуження та світопереживання. Про це чудово висловився Піфагор: «Мудрий! Якщо ти бажаєш сповістити людям будь-яку важливу істину, одягни її в одяг загальної думки» [2, с. 174]. Саме такою істиною є наступна: «Ісус відповів йому: перша зі всіх заповідей: «слухай, Ізраїль! Господь Бог наш є Господь єдиний; Тому полюби Господа Бога *твого* всім серцем твоїм, і всією душею *твоєю*, і всім розумінням *твоїм*, і всією кріпостю *твоєю*»: ось, перша заповідь! Друга подібна їй: «полюби ближнього *твого*, як самого себе»; іншої більшої цих заповідей немає» (курсив мій – Н.М.)» [3, Біблія; Марк: 29-31].

Проаналізувавши даний фрагмент, нескладно усвідомити, що йдеться про розкриття напрямку формування людини, яка, по-перше, подібна собі, своїм прихованим інтенціям, які вона зобов'язана відкрити й реалізувати; по-друге, для реалізації

лізації своєї соціокультурної, соціодуховної сутності вона повинна знайти подібних собі за їх змістом, адже це істинний шлях їх підсилення, що дозволяє піднятися на інший якісний рівень суб'єктного розвитку. Звичайно, звернення адресоване ізраїльському народу, проте воно відображає загально-родову сутність будь-якого народу та Господа Бога як Деміурга, Творця, Розуму, Закону як носіїв світо- й людино творчого Духа Святого. Все це категорії *чоловічого* роду як суб'єктно активного. Водночас воно адресоване кожній людині, оскільки постійно повторюється займенник *ти* та його варіації – *твого, твоїм, твоєю*. Крім того, тут чітко проявлена ідея Платона про людину-андрогіна, але не в статевому, а в духовно-культурному розумінні. Суть цього розуміння в тому, що не диявол із заздрості до Бога не єднає людину з її власними душевними талантами, а вона сама в тому разі, якщо не йде пізнавальним шляхом як водночас *самопізнавальним*. Символ, образ диявола потрібний для того, щоб пересічна людина, схильна розуміти Буття, в якому нібито діють протилежні людиноподібні божества, могла сприйняти це як даність, яку неможливо подолати. Більше того, вона не схильна й до критики на свою адресу, як і самокритики. Тобто, в собі самій відкрити диявольські прояви, якими є прояви свавільно-афективної волі, бажання немає. Між тим античні мудреці стверджували, що немає більшого рабства і несвободи, як йти за своїми пристрастями.

У заповідях, хоча це фактично одна-єдина заповідь, також очевидно є ідея Епікура про одноступів, якими є ті, хто бажає знати істину й відкривати її в собі. Як і його послідовника Сенеки, який відзначав: «Розум – це не що інше, як частина божественного розуму, поміщена в тіло людей» [1, с. 506]. Богоподібність людини, таким чином, не у тілесній подібності, а в тому, що в кожній людині наявний розум, який і має обожнюватися нею самою в собі самій. Тому своїми іншими діалектичними протилежностями в ній є ті її душевні порухи, які підштовхують до знань, відкритих видатними мислителями як таких, що відчуваються нею самою як сили, що бажають проявлення, здійснення. Звідси заклик Сенеки, ідеї якого безпосередньо розкривають євангельські тексти як провісники блага «не слідувати подібно скоту за вожаками стада, ...а йти туди, куди повеліває обов'язок» [1, с. 509]. Ми вже відзначали, що обов'язок також має статус духу, вираженого чоловічим родом. При цьому не слід забувати, що закон – це відображення зв'язку між об'єктами взаємодії. Вже слово обов'язок свідчить про те, що йдеться про поєднання насамперед обидвох, обох об'єктів. Кожна ж людина сама в собі поєднує два атрибутивних начала – природно-біологічне та суспільно-духовне.

Відзначимо, що *жіночий* рід у змісті цих двоєдиних заповідей представлений категоріями *душа* та *кріпость*. *Середній* рід – це *серце*. Для української душі властиво, на жаль, безсуб'єктна максима: «дай сердцю волю – заведе в неволю». Тут пошлемось на авторитет Фоми Аквінського, який відзначав, що всі душевні порухи суть можливі потенції, актуалізація яких залежить від мислення і волі. Якщо людина усвідомить Бога як поняття активності, дієвості, суб'єктності, тоді вона перетворить ці безтілесні субстанціональні категорії у власну суб'єктність. «Отже, першодвигун, яким є бог, не має цюнайменшої частини потенційності, але є чистий акт» [1, с. 859].

Повертаючись до проблеми гендеру в тому вигляді, як він проявляє себе в життєдіяльності нотаріуса, відзначимо, що це слово, термін, поняття суть чоловічого роду. Що, безумовно, накладає свій відбиток на буття людини, яка обрала для себе таку професію. Сфера професійної діяльності завжди потребує того, що її суб'єкти мають діяти так, як того вимагає Дух Закону, Дух Розуму, який, як ми щойно відзначили, посилаючись на Сенеку, втілений в кожну людину.

Автори, на яких ми послались при визначенні гендеру, розділяють душевні інтенції людини на такі, які мають різний рід. Вони вважають, що «чоловіче асоціюється з ініціативністю у відносинах, агресивністю, установкою на панування, напористістю, авантюризмом, авторитаризмом, прагненням до лідерства, раціональністю в мислях і діях, монізмом у поведінці, прагненням до монологу, ствердженню власного «Я», егоцентризмом та егоїзмом. ...жіноча лінія в поведінці, як правило, пов'язана з м'якістю, милосердям, турботою, відповідальністю, ненасиллям, терпінням, альтруїзмом, емоційністю, діалогічністю, прагненням до пошуку злагоди, компромісу, цінністю рівності, справедливості та свободи» [4, с. 166]. Звичайно, що не всі ці душевні порухи властиві нотаріусу, оскільки в статті розкривається загальна характеристика. До того ж слід відзначити, що авторами статті є жінки. Очевидно, що автор-чоловік запропонував би інший ряд.

Виділимо в цьому переліку ті суб'єктні властивості, які, по-перше, мають різний граматичний рід; по-друге, дещо по-різному проявляються у професійній діяльності нотаріуса.

Чоловічий рід представлений такими мотиваційними спонуканнями, властивими, як стверджується, чоловікам: авантюризм, авторитаризм, монізм, монологізм, егоцентризм, егоїзм. Жіночий рід: агресивність, напористість, раціональність, установка.

Відносно жіночих спонукань, то тут чоловічий рід представляють альтруїзм і компроміс. Домінують спонукання жіночого роду: м'якість, турбота, відповідальність, емоційність, діалогічність, зла-

года, рівність, справедливість, свобода. Середній рід – ненасилля й терпіння.

Можна стверджувати, що для професійної діяльності нотаріуса *будь-якої статі* важливими є спонукання, виражені термінами, які мають граматичний жіночий рід. Це – установка, раціональність, відповідальність, рівність, справедливість. Звичайно, що можуть бути інші чинники, але їх аналіз не входить до цілей нашого дослідження. Можемо лише зауважити, що, на нашу думку, наведені мотиваційні спонукання досить довільні.

Спробуємо виділити й проаналізувати ті морально-етичні категорії, які визначені для нотаріуса як обов'язкові для виконання професійної діяльності, для отримання права на неї. Парадоксально, але це всі чесноти мають жіночий рід! Це: *незалежність, законність, об'єктивність, неупередженість, конфіденційність, добросовісність, чесність, повага, культура, поведінка* [9, Р.ІІІ]. З іншого боку, сама назва професії – нотаріус – має статус іменника, граматичний рід якого чоловічий, але професія – статус, визначений як унісекс, тобто позбавлена будь-яких ознак приналежності до чоловічої чи жіночої статі людини. Це і є те, що ми розуміємо під поняттям гендер. Адже цілісна людина – це єдність не просто чоловічих чи жіночих граматичних родів тих духовних та душевних порухів, які спрямовують її діяльність. Це також єдність протилежних статей, поєднаних взаємною любов'ю не лише поміж собою, яка потім виражається в обоїльному бажанні мати дітей. Це також єдність соціальних цінностей, які, будучи пізнані різними людьми в такій сутності незалежно один від одного, зрештою тяжіють до створення соціокультурної структури, в якій вони у себе вдома, але не на самоті.

Можна також зазначити, що основні чесноти, які визначають заповіді латинського нотаріату. Всі вони – *честь, правда, справедливість, гідність* – також мають жіночий рід. Проте, всі вони підпорядковані *закону* як духовному началу, вираженому чоловічим родом.

Такий же статус мають і основні чесноти, вироблені релігійною філософією та оформлені християнством. До них віднесені: *віра, надія, любов, мудрість, справедливість, мужність, стриманість*. Серед дарів Святого Духа – *премудрість, рада, кріпость, побожність, боязнь Бога* представлені жіночим родом. Проте *розум* як першооснова має чоловічий рід. До його плодів віднесені – *любов, радість, терпеливість, доброта, віра, лагідність, стриманість*, що мають статус жіночого роду. Проте основний плід – *мир* – виражений чоловічим родом [8, с. 30,32-33].

Висновок очевидний: принципової суттєвої різниці між нотаріусом-чоловіком і нотаріусом-жінкою не існує. Звичайно, що в процесі вза-

ємодії з клієнтами неодмінно виявляються певні відмінності, зумовлені статтю як нотаріуса, так і клієнта. Проте їх аналіз не є ціллю й завданням дослідження. Якщо брати нотаріуса як звичайну людину поза професійною діяльністю, то, ясна річ, відмінності можуть бути більш суттєвими, оскільки буденний рівень буття не підлягає такій регламентації, як професійний-граничний та метаграничний, засновані на прояві свободи мислення, здатного вийти за межі, жорстко визначені існуючим законодавством.

Від нотаріусів як Закон про «Нотаріат в Україні», так і «Правила професійної етики...» вимагають постійного підвищення професійної кваліфікації. Із позицій гендеру важливо зазначити, що вся система освіти з точки зору граматичної складається із наукових дисциплін, які мають жіночий рід. Що, поза всякими сумнівами, також долає суто біологічно-статевий поділ людей. Адже не може не вражати те, що *освіта, наука, філософія, фізика, хімія, біологія, соціологія* та їх внутрішній науковий поділ суть жіночого роду. *Допитливість* як вроджена риса людини має також жіночий рід. То ж нічого дивного в тому, що соціальний статус людини не повинен виражатись статевими відмінностями, що й зафіксовано у всіх Конституціях цивілізованих країн світу. В цьому суть гендеру як соціокультурного суспільного статусу людини. І в цьому ж принципова сутність феномена нотаріуса як провідника в сферу суспільного життя об'єктивності та справедливості.

Напрямок подальших досліджень, зважаючи на наведені в статті міркування, має бути таким, який сприятиме подоланню в суспільній думці звично-традиційного погляду на людину як на окремого індивіда, а не як на органічно поєданого у своїй суб'єктній суті носія соціокультурної спадщини людства. Звичайно, що не йдеться про повне подолання, а про неупереджене ставлення. Про те, що має бути «рівна для всіх нерівність», як стверджував Г. Сковорода.

Література

1. Марк Аврелій. 1969. Антологія мирової філософії. В 4 т. Москва : Мысль, Т.1. 936 с.
2. Афоризми античних мудреців. Москва: ОЛМА Медиа Група, 2010. 304 с.
3. Біблія. Київ. 1994. Українське біблійне товариство, 1255 с.
4. Всемирная энциклопедия : Философия XX век. за ред. А.А. Грицанов. Москва: АСТ, Мн.: Харвест, Современный литератор, 2002. 976 с.
5. Гегель Г.В. 1970. Наука логики : в 3 т. Москва: Мысль, Т.1. 501 с.
6. Древнекитайская философия. Собрание текстов в двух томах. Москва: Мысль, 1972. Т1. 363 с.
7. Крилова С. 2020. Краса людини в життєвих практиках культури. Досвід соціальної та культурної метаантропології і андрогін-аналізу. Київ. КНТ, 563 с.

8. Отче наш. Молитовник для української молоді. Торонто: ОО. ВАСИЛІЯН. 1960. 321 с.

9. Правила професійної етики нотаріусів України затверджені Наказом Міністерства Юстиції України № 2104/5 від 04.10.2013 // Офіційний вісник України, 2021. № 43.

10. Спиноза. 1970. Антологія мирової філософії: в 4 т. Москва: Мысль : Т.2. С. 349-408.

11. Фейербах Л. 1974. История философии. Собрание произведений в трех томах. Москва: Мысль, Т. 1. С. 63-412.

12. Хамітов Н.В. 2020. Філософська антропологія: актуальні проблеми. Від теоретичного до практичного повороту. 3-є видання, виправлене і доповнене. Київ. КНТ, 394 с.

Анотація

Манойло Н. Г. Соціокультурна гендерна єдність чоловічості й жіночості у професійній діяльності нотаріуса. – Стаття.

Стаття розглядає феномен нотаріуса з позицій соціокультурного впливу на свідомість правників, насамперед нотаріусів, того ціннісного змісту, який передає система освіти. Передаючи зміст навчальних предметів, вона апелює до тих потенційно наявних у кожній людини душевних схильностей, які, в разі їх небайдужого й переконливого викладу, неодмінно відгукуються у слухачів, читачів, всіх, хто бажає відкрити себе самому собі самому. Адже не тільки людина слухає або ж читає тексти, але й тексти читають людину в тому випадку, якщо їх зміст відповідає її духовному потенціалу. Мова, творячи людину, не просто розповідає їй про певні події, певні природні чи суспільні закони й закономірності. Вона передає культуру світобудови самій людині, оскільки вона є її завершальним витвором. Мова – це не лише дім людського буття, як її визначив М. Гайдеггер, але й дім Буття Всесвіту. Це не перебільшення, оскільки вона у своєму фізичному звуковому прояві містить в собі самі принципи, субстанціональні засади, закони становлення світобудови. Вона вагітна ними, тому система освіти має бути своєрідною практикою прийняття родів народження мислення у своєї аудиторії. Тому не випадково, що її лексичний склад розрізняється на чоловічий, жіночий та середній граматичні роди. Це відповідає тому, як формується буття природи. А саме: є провідні тенденції, що мають статус світотворчих законів, і є похідні від них, на основі яких твориться універсальне розмаїття природних об'єктів. Окремо діють закони, які регулюють відносини між людьми в їх суспільному бутті. Тут

провідною тенденцією є утвердження справедливості як бажання кожної людини бути щасливою в житті. Це об'єднує людей різної статі, тому не її особливості визначають професійну діяльність правників, особливо нотаріусів.

Ключові слова: нотаріус, освіта, гендер, рівність, справедливість, культура, жіночність, чоловічність.

Summary

Manoilo N. H. Sociocultural gender unity of masculinity and femininity in the professional activity of the notary. – Article.

The article examines the notary phenomenon from the standpoint of sociocultural influence on the consciousness of lawyers, primarily notaries, of the value content conveyed by the education system. By conveying the content of educational subjects, she appeals to those mental inclinations potentially present in every person, which, in the case of their indifferent and convincing presentation, will certainly resonate with listeners, readers, everyone who wants to discover himself to himself. After all, not only a person listens to or reads texts, but texts also read a person if their content corresponds to his spiritual potential. Language, creating a person, does not just tell him about certain events, certain natural or social laws and regularities. It transmits the culture of the universe to man himself, as it is his final product. Language is not only the home of human existence, as defined by M. Heidegger, but also the home of the Creation of the Universe. This is not an exaggeration, because in its physical sound manifestation it contains the very principles, substantial principles, laws of the formation of the universe. It is pregnant with them, therefore the education system should be a kind of practice of accepting the birth of thinking in its audience. Therefore, it is no accident that its lexical composition is divided into masculine, feminine and middle grammatical genders. This corresponds to how the being of nature is formed. Namely: there are leading trends that have the status of world-creating laws, and there are derivatives from them, on the basis of which the universal variety of natural objects is created. There are separate laws that regulate relations between people in their social being. Here, the leading tendency is the affirmation of justice as the desire of every person to be happy in life. It unites people of different sexes, so it is not its features that determine the professional activity of lawyers, especially notaries.

Key words: notary, education, gender, equality, justice, culture, femininity, masculinity.